

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 7.

SIBIIŪ, 15 IULIŪ 1893.

Anulŭ XXIV.

PUNEREA PETREI FUNDAMENTALE LA NOULU EDIFICIŪ ALŪ UNIVERSITĂȚII DIN IAȘI.

În Nr. 6 alŪ foilŭ nŃstre amŪ amintitŭ pe scurtŭ, cŃ DuminecŃ 23 Maiŭ (4 Iuniŭ) a. c. s'a pusŭ cu frumŃsŃ solenitate pŃtra fundamentalŃ la noulŭ edificiu alŪ universitŃții din Iași.

AcŃstŃ sŃrbare semnalŃzŃ unŭ nouŭ Ńi prea ÎmbucurŃtoriŭ progresŭ în calea culturalŃ a poporului nostru; Ńi datorimŭ însemnŃtŃții ei, a-î perena memoria Ńi în modesta nŃstrŃ fŃiŃ.

Solenitatea s'a începutŭ, dupŃ obiceiulŭ nostru strŃmoșescŭ, cu actulŭ religiosŭ alŪ sfințirei apei, care-lŭ oficiŃ în P. S. Mitropolitŭ alŪ Moldovei Ńi Sucevei *Iosifŭ Naniescu*, cu asistențŃ strŃlucitŃ; apoi se semnŃ *actulŭ fundaționalŭ*, care pentru marea lŭi valŃre îlŭ reproducemŭ Ńi noi. Acela este celŭ urmŃtoriŭ :

Noi Carolŭ I,

din grația lŭi Dumneđeuŭ Ńi voințŃ naționalŃ

Rege alŭ RomŃniei.

În alŭ 27-lea anŭ alŪ Domniei NŃstre, în alŭ 13-lea alŪ RegalitŃții, pusus'a astŃđi, 23 Maiŭ 1893, în numele Nostru Ńi alŪ Augustei NŃstre Soții

Regina Elisabeta

în orașulŭ Iași, a dŃoa NŃstrŃ capitalŃ, pŃtra fundamentalŃ a UniversitŃții,

Moștenitoriū alū Corónei fiindū :

*A. S. R. Principele Ferdinand alū României și Princi-
pеса Maria,*

Mitropolitū alū Moldovei și Suceavei Iosifū Naniescu.

Ministrulū-președinte, Lascarū Catargiu.

Ministrulū cultelorū și instrucțiunei publice Tache Ionescu.

Rectorulū Universității din Iași, Neculae Culianu.

Rectorulū Universității București, Titu Maiorescu.

Decanulū facultății de dreptū din Iași, Gr. Urechiă.

Decanulū facultății de litere din Iași, I. Caraianu.

Decanulū facultății de științe din Iași, C. Climescu.

Decanulū facultății de medicină din Iași, Ludovic Russ.

Comandantulū corpului IV. de armată, Const. Budișteanu.

Prefectulū județului Iași, Ioanū Ventura.

Primarulū orașului Iași, V. Pogorū.

Secretarulū generalū alū ministerului cultelorū, Virgiliū
Arionū,

Architectulū Universității, Louis-Blanc.

Întocmitu-s'aū trei asemenea acte, din cari unulū s'a
aședatū la temelia clădirei, alū doilea s'a depusū spre pē-
strare în archivele statului și alū treilea în archiva ministe-
rului cultelorū și instrucțiunei publice, de Alteța Sa Regală
și de celelalte persóne însemnate într'ensele. —

După subsemnarea acestui actū, principele Ferdinandū,
luândū sorțulū de zidarū și mistria și ciocanulū, aședă actulū
în pétra fundamentală, aruncă cimentul trebuinciosū și bătū
pétra deasupra; asemenea făcū În. P. S. Mitropolitū și toți
cei de față. Ear principele rostī o cuvântare însufletită,
carea oglindéză prea frumosū însemnătatea înaltului institutū
culturalū alū țerei, ce se rădică. Memorabilulū cuvântū este
celū următoriu :

„Domnule rectorū! domnilorū profesorū!

Suntū fericitū, că Majestatea Sa Regele, prea iubitulū
meū unchiū, m'a însărcinatū, ca în numele lui să președū
acéstă sērbare națională.

Este o adevărată sărbătoare veri de câte ori se rădică sevă se sporesce un așezământ de cultură ; sărbătorea este însă îndoită pentru noi, când ea se face în a doua capitală a țerei, în orașul, în care nădăjduim că de aci înainte ne vom pute găsi adesea, în orașul, care spre îndeplinirea urșitei neamului românesc jertfă de sigur din interesele sale.

Jertfa însă nu a făcută Iași mai puțin priincios, ca să fiă și el un centru de viață sufletescă a României.

Din potrivă. Adevărată oraș universitar, în el se pôte întemeia acea lume de gândire curată și senină, în care mintea omenescă, vecinic însetată după lumină, clădesce pentru ca iar să clădescă mărețele concepții, cari sunt podoba cea mai scumpă a neamului românesc.

Universitatea, ală carei falnic palat îl înălțăm astăzi, este deja un vechiu așezământ în această țără. Fără a mai aminti începuturile, pe cari ar trebui să le răscolim în totă istoria vremurilor trecute, sunt 60 de ani acum, de când ea a fost desevărsită alcătuită cu caracterul de învățământ superior și general, pe care de atunci încôce nu l'a mai perdut.

De sigur nu clădirea, ori cât de măreț, face meritul unui școle. Munca încordată și dragostea adevărului, acea flacăra nemistuită, care însufleșce pe școlar și pe învățator, au făcut să easă descoperiri minunate și frumșei neperitoare din cele mai smerite locașuri. Dar în vremurile noastre și cu dezvoltarea științelor experimentale, clădirea înzestrată cu toate trebuincioșele științei își are și ea partea ei însemnată în răspândirea și propășirea culturii.

Gândul de a înălța acestei universități un palat vrednic de dânsa, nu este nou. La întruparea lui au lucrat multe sirguinte, multe bune-voințe.

Astăzi el se făptuesce, și ziua în care nădăjduim să sărbătorim desevărsirea lui, nu este departe. Regele este sigur, că din acest palat, în care se vor despica tainele științei și se vor propovedi cu înțelepciune adevărurile

neperitoare, cari sunt temelia neclintită a statului, toate împodobite cu acelui cald patriotism, fără de care viața nu are preț, voru eși nouele generații oțelite pentru marea menire dăruită acestei țări.

Cu nouele generații într-o zi — și rog pe cel a totu puternicu ca acea zi să vină cât mai târziu — voiu avé și eu să aducă prinosul meu de muncă pentru întărirea și propășirea scumpei noastre Români!

Salute noului faru alu culturei!

IUBILEUL DE 25 ANI AL SOCIETĂȚII DE LECTURĂ „ANDREI ȘAGUNA“.

Tinerimea pedagogică-clericală a seminariului arhidieceșană „Andreiană“ din Sibiu a sărbătu la 12/24 Iuniu a. c. iubileulu de 25 ani al esistenței șocietății sale de lectură, și însemnătatea sărbărei, și mărirea numelui, ce pörtă ea, ca și însuși seminariulu, ne impun plăcuta datorință, a consacra acesteș zile o pagină a foii noastre.

În ce stare a aflatu Vicarul episcopescu, apoi Episcopu și dela 1864 încoci Mitropolitu *Andrei* biserica ortodocșă română din Transilvania, ne spune istoria ei; dar una din îngrijirile lui cele d'antăiu a fostu, ca să-i prepare preoți și învățători luminați și consci de chiamarea lor. Cursulu clericalu se urcă dela 6 luni, și celu pedagogicu dela 6 săptămâni la cursuri de câte unu anu, apoi treptatu de câte doi și în fine de câte trei ani; se compuseră și tipăriră manuale corespunđătoare, se preparară profesori, se înființară fonduri, se procurară edificii șeminariale, parte mare din propriulu arhipăstorulu. Și decă șeminariulu arhidieceșană are astăzi în fruntea sa până în 8 și 9 profesori, și adăpostesce în sinulu seș anu de anu câte 150—160 elevi din totă arhidieceșă, mulțemita posterității se cuvine în prima liniă Marelui Andrei. De aceea a fostu unu actu de fiieșcă iubire și grațitudine, decă modesta șocietate de lectură a elevilor șeminariali, ce se urđi la 1868, scris pe steagulu

seu numele arhipăstorului său, și poartă și astăzi acelui nume demn de pietatea a totu poporul român.

Nu este problema acestor șiruri, a da o descriere amenunțită a serbărei iubire în cestiune, — serbare de care foile noastre cotidiane au luat notița cu totă bunăvoința; ci a da espresiune complăcerei și bucuriei, că zelosa soțietate a ajunsă a serba primul său iubileu de un pătrariu de seculu, că poțe arăta succese atât de îmbucurătoare ale activității sale, că este atât de consciă de numele celu gloriosu alu marelui său patronu, și prin onorarea aceluia ea este una cu totu poporul nostru, carele cu pietate onorează din generațiune în generațiune memoria binefăcătorilor săi.

Acestei pietăți a datu frumósă espresiune și soțietatea seminarială „Andreiú“, cându la 12/24 Iuniu a serbatu parastasu pentru fericitul repausu alu patronului său, a depusă cununa pietății sale pe mormentu celu onorabilu din Reșinari, a aternatu în sala solenităților seminariale și chipulu primulu său președinte, reposatulu profesoru Ioanu Popescu, și prin produțiunile sale de lucrări proprii, declamări și cântării a donatu publiculu din Sibiu și giuru o seră atât de instructivă și plăcută.

Fiă, ca soțietatea seminarială „Andreiú“ se serbeze ca „soțietatea academică Andreiú“ și iubileulu său de 50 ani și cele următoare!

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

„Monitorulu Oficialu“ aduce decretulu regalú, prin care se autorisază Academia-Română, a primi măręta donațiune, ce i s'a făcutu la 19 Aprile a. c. din partea membrulu ei dlú I. Calinderu. Acea se cuprinde în case, moșii, hárții de valóre și mobiliaru, rămase de familia boerésă Oteteleşanu, și este a se întrebuinta pentru înființarea și susținerea cu tóte cele de lipsă a unu institutu de fete române. Acestu Institutu Oteteleşanu se va rădica la Măgurele; și Academia a numitu o comisiune compusă din dd. D. Sturdza, I. Calinderu, V. A. Urechiă și Iac. Negruzzi, carea va fi însărcinată cu administrarea lui. Fundațiunea, care la începutu se credea de dóue milióne, acum, după actele oficiale, se urcă la valórea de patru milióne franci.

În ședința publică dela 4/16 Iuniu dlă Dr. *Stefănescu* a cetitū: Observări asupra cufundărei dela Ulubesci, jud. Dâmbovița; Dr. Gr. *Tocilescu*: Despre sistemul de aperare a Daciei în epoca romană, și despre castrele permanente din județul Prahova și Buzeu. Ear Dr. V. *Babeșu*: Asupra causerulor unor bóle azootice de vite din țără.

DIN LITERATURA POPORALĂ.

În Nr. 2 a. c. ală acesteii foi amă comunicatū trei piese din colecțiunea de date poporale, făcută de dlă *Titu Budu* dela Maramureșu, și premiată de Comitetul Asociațiunei.

Continuându cu publicarea câtorva piese totū de acestă categorie, facemū se urmeze una din povestile, încă nepublicate, culese de dlă *I. Pop Reteganulū*, și totū asemenea premiate. Aceea este cea următore:

Crislăscanū vitéz voinicū de babă sĕracă.

A fostū odată ce a fostū, a fostū o babă sĕracă, dar tare sĕracă, de nici casă nu avea ca ómenii, numai *hulubă* în pământū ca țiganii*). Și avea biata babă trei feciori, hărniciuți și frumusei, nu-ı vorbă, dar calici, lipiți pământului. Și nu erau însurați nici unulū din ei. Décă ȕicea biata babă: Mĕ feciori, dar vedeți de ve însurați barem unulū din voi, că uite eu-sū bĕtrână, nu ve mai potū spēla și cārpī cum se cade, atunci ei rĕspundeau: Da cu ce amarulū ne vom ține muierele și copiii de ni-a Dumneȕețū, cândū n'avem nici noi nimic, de câtū lucrulū mânilorū nóstre?! Odată ȕice însĕ celū mai mic, pe care-lū chiăma *Crislăscanū*: Mamă, eū me însorū; du-te la împĕratulū și peșce-ı fata pe sĕma mea.

— Vaı dragulū mamei, ȕice baba, d'apoi până la a împĕratulū nu mai suntū fete? Gāndesce-te tu la una din ómeni de sĕma nóstră, că — de nu alta — împĕratulū m'a pune la robie pe viĕță, de voiū cuteza sĕ mergū înaintea feței lui cu așa vorbe.

— Du-te numai mamă, și-ı spune, se-mi dee fata, apoi ce va fi, aceea va fi.

N'a avutū încătrău biata babă, s'a dusū la curtea împĕratulū și a întratū înlăuntru, că p'atunci nu mai scia

*) Pe la Reteagū se ȕice *hurubă* și *hrubă* la unū bordeiū în pământū; d. e. hurubele țiganilorū. Décă huruba este folosită ca celarū, fi ȕicū burdă.

lumea de atâte ceremonii, nici la împărați, nu mai ciocănia nime în ușă, ca acum, cându nici la un plotogariu nu poți intra până nu i te comănăci de o sută de ori. După ce intră baba în lăuntru, dedu binețe cum sciù mai frumosu: Să dee Dumneđeù bine și sănătate la înalțatul împăratu! Ear împăratul îi răspunde blându: Se trăesci, babă: dar ce vânturi te pörtă pe la noi?

— D'apoi, fiă fața Măriei Sale cinstită, am unù meleanșu și m'a trimesu să-mi dai fata după elu.

Împăratul zimbì a rìde, dar nu se supèrà pe babă, ci gândindù că nu-i cu tótă firea, îi dize, să-și trimită feciorulu.

Décă a auditu baba vorbe așa bune dela împăratul, prinse o leacă de curagiù; decì mulțemi înalțatului împăratu de vorbele cele bune, apoi își luà sănătate bună: „Mai rămâi cu Dumneđeù, înalțate împèrate!“ și se grăbi cătră casă se spună lui Crislăscanu ce a isprăvitù. Acela cum o vedù, îi eși înainte și o întrebà cum a îmblatu? Ea-i spuse pe rândù, cum a mersù, cu cine s'a întâlnitu pe cale, ce aù povestitu, cum a datù binețe la împăratul, elù cum i-a mulțemitù, ce aù vorbitù amèndoii și — ce veste aduce, că adecă împăratul l'a poftitù pe elù la curte.

A dóua și des de diminèță se pune Crislăscanu la drum și colo cătră amèđi fu la curtea împăratului. După ce intră în lăuntru, dedu și elù binețe, dar binețe ca pețitorii, ca să scie împăratul cu cine are de a vorbi. Decì dize: Aflămù pe Dumneđeù cu D-vóstră. Cum auđi împăratul vorba, îndată vedù, că baba cea de eri n'a glumitu, decì îi mulțemi și împăratul, apoi îi dize: Tu voinice vreì să-mi fi ginere?

— Eu, Măria Ta.

— Atuncì dragulù meu, bagă de sémă, fata mea nóue-deci și nóue de pețitori a avutù și la toți le-amù pusù capulù în parù; tu ești alù sutălea, și de nu-mi vei aduce luceferii, luna și sórele, care mi le furarã smeiì, și alù tèu capù va ajunge în parù; dar de mi le vei aduce, — a ta va fi fata mea și împèrăția jumètate, ear după mórtea mea tótă.

— Vomù cerca înalțate împèrate, dize feciorulù, dar se fi bunù să-mi cauți mai întâiù și să-mi dai calulù și armele dumitale din *holteia* și mai doi cai și dóue rânduri de arme pentru doi frați ai mei.

— O voinice, dize împăratul, că acum pricepù, că are lucru cu unù vitèzù, „armele mi le-a mâncatù rugina“,

ear din calū numai ósele dóră mai tráescū într'unū cornū de grajdū undeva.

— Apoi fără aceste lucruri nu plecū, că înzadarū mi-a fi umbletulū, că scii đicala cānteculū :

Că voiniculū nearmatū
E ca știuca pe uscat,
Și voiniculū fără calū
E ca pescele pe malū.

Decă vėđū împėratulū și vėđū cu cine are de lucru, îi cāutā calulū și armele lui cele din holteiā și-i mai dedū doi cai și dóue rėndurī de arme pentru frađil lui, ș'apoi banī de cheltuialā, adecā cum đice cānteculū :

Îi da banī de cheltuialā
Și haine de premenelā,
Apoi cai de cālārie
Și arme de vitejie.

Și așa Crislāscanū merse ađā acasā, de unde plecarā tođi trei în lume la vitejī. Și s'aū dusū ei multā lume-impėrāție, ca Dumneđeū se ne ție, până aū ajunsū la hotarulū dintre țera lorū și țera smeilorū. Acolo era o prāpastiā mare, earā preste prāpastiā unū podū mare totū de *stanī* și *bolovanī*. Cāndū fu acolo, đise cātrā frađi: Voi ve trageđi de o parte în pădure și lāsađi caii se pascā prin poieni și pe drumurī, că eu amū o țirū de lucru sub podulū esta, că smeii cāndū trecū cātrā casā trebuie sė viie p'ací, se vėđū ce voiū putė face; dar de voiū avė lipsā de voi, voi sė nu dormiđi, sė-mī puteđi sārī într'ajutorū. Așa frađil lui intrarā în pădure cu tustrei caii, ear elū rėmase numai singurū sub podū cu paloșulū în mână. Colo cātrā mieđulū nođiī auđi de sub podū glasū la capėtulū podulū: Hi calū de strige. (calū de strige, adecā calū strigoescū, calū ca alū strigoilorū, cari se numesc și strigī), lupiī carnea ți-o mănānce, sciū că nu-i Crislāscanū p'aici, că numai de elū me temū.

— Ba-sū chiarū eū, đice voiniculū, eșindū de sub podū, amū venitū se ne tragemū o leacā de rāfuielā, de ce ne-ai lāsātū în întunecū și ni-ai luatū lucefererele; ori mi le dā cu trebā bunā, ori le voiū luā în luptā drėptā.

— Nicī ți le-voiū da cu trebā bunā, nicī nu mi fricā că mi le veī lua în luptā drėptā, că mai amū doi frađi, cari îndatā vorū fi aci și mi-vorū ajuta, đice smeulū.

— Bine, bine, țice voiniculă, coborî numai josă, să vedă ce poți tu singură deocamdată, că nici eu nu-mă așteptă frațil.

Și se încăierară ca doi zăvođi, dar ce făcū voiniculă, ce nu făcū cu smeulă, husdupă de pământă, de-î crepă rânza și perî pe veciă. Apoi căută voiniculă în desagi pe calulă smeului, adecă acolo luceferele tustrele, într'o desagă celă de séră, într'una celă de diminéță, ear cel de međă de nópte era legatū de hoblâncă ca un bostan. — „De unulă m'am mântuită, gândi voiniculă băgându-se sub podă și scăpărându-și o leacă de focă se-și aprindă pipa. Dar nu avă vreme se tragă dóue-trei *colburî*, cândă ear auđi glasă la capetulă podului: Tu cală de strige, lupil carnea ți-o mănânce, că sciă că nu-î p'ací Crislăscană vitézulă, că numai de elă me temă, dar nici de elă tare. Acesta era smeulă, care furase luna.

— Ba-să chiară eu, jupâne smeule! — țice voiniculă eșindă de sub podă, dar nu mai da la laude, fără hai de-mă dă sémă, cum de ai cutezată se ne fură tu luna?

— Cutezat'amă țice smeulă, cum voiă cuteza se-ți iaă și inima din tine îndată.

Și se coborî smeulă, și se puseră la luptă dréptă, luptă voinicéscă, și se trântiră și se pumniră, de gândeai că doi munți își dau în capete: bubuia pământulă cale de o poștă în giurulă loră, dar ba se se pótă învinge. Atunci trântă feciorulă pe smeulă până în grumađi și-î tăiă capulă. Apoi căută ce are în dăsigil de pe cală? Adecă acolo era îndesată luna de nici nu *grămuđa*. Mulțamă Dómné, țise feciorulă, numai de mi-ară umbla totă așa de bine și cu smeulă celă mai mare, care trebue să soséscă îndată cu sórele; dar nu sciă cum va fi, că-să cam obosită, cum m'am venzolită cu ești doi. Și nu trecū multă, după ce se băgă sub podă, și numai auđi iar un glasă la capetulă podului: Tu cală de strige, lupil carnea ți-o mănânce, că sciă că nu-î p'ací Crislăscană, că numai de elă mi gróză, dar nici de elă nu tare! Acesta era smeulă celă mai mare, care aducea sórele. Cum ilă auđi voiniculă de sub podă, îi țise:

— Mai încetă, jupâne, că și eu-să p'ací.

— Și ce cauți tu p'ací? întrebă smeulă.

— Dar tu de ce ni-ai furată sórele și ne-ai lăsată în întunerec? întrebă feciorulă.

— Adecă tu vii să me iei la întrebări?

— Cam așa, hai se ne răfuim!

Și se prinseră la luptă dréptă, și se luptară până curgeau sudorile vale pe ei, și nu era chipă să se învingă unul pe altul.

Atunci smeulă ȃise: scii ce voinice? Hai fă-te tu o pară roșă și eu alta albastră, se ne mai luptămă și în vėzduch, că vėdă că aci josă nu-ı chipă să ne dovedimă.

Și se făcū feciorulă pară roșă, ear smeulă pară albastră și începură a se lupta în vėzduch. Când era lupta mai crâncenă, sbură ună corbă pe deasupra loră, și ȃise smeulă cătră corbă: Corbuleță mândru, sloboȃi-te tu în părău și-ȃi mőie aripile și dă numai odată cu ele în para astă roșă, că-ȃi dauă o grămadă de carne de cală și alta de carne de voinică. Dar voiniculă ȃise: Corbuleță mândru, dute iute coala în poiană la fraȃii mei și le spune să-șı umple pėlăriile de apă și să vină 'n cőce și se tőrne din ele pe para asta albastră, că-ȃi voiă da șapte grămeȃi de carne de smeū și șapte de carne de cală. Și a ascultată corbulă de fecioră, și s'a dusă la fraȃii lui și le-aū spusă se vină cu pėlăriile pline de apă la capetulă podului și se arunce apă pe para cea albastră. Și fraȃii așa făcură, și cândă îi vėdă fratele loră venindă cu pėlăriile pline de apă, se sloboȃi în josă bătėndu-se cu smeulă, ear cândă fură lângă pământă odată aruncară fraȃii apa din pėlării pe flacăra cea albastră. Atunci smeulă se făcū miă de bucăȃele, ear ei scőseră din desagiă lui sőrele, ce sta ghemuită de nică nu gremujda. Acum tőte le avea căștigate, dar ilă lovă doră se vadă elă, cum e țera smeiloră, păn' a nu merge acasă. Decă își lăsă fraȃii acoala, se făcū ună măȃ mândru și hai preste podă în țera smeiloră. Și merse, și merse, până dedu de nisce curȃi mari, acelea erau curȃile smeiloră. Și smeőicele plăngeau și să dăseau: Vai de noi și de noi, că hoȃulă de Crislăscană ni-a omorită bărbatī! Ear o babă bėtrână, mama smeiloră, își despletia pėrulă celă căruntă și totă și-lă smulgea de supėrare și ameninȃa cu pumnii și crișca în dinȃi de necas. Măȃulă vedea totă ce facă ele. Odată numai auȃi pe una ȃicėndă: Dar nică elă n'a scăpa din mănile mele, că me ducă în drumul lui și me facă un pėr cu pere frumoșe și cumă va gusta din ele, să-ı crepe inima și se mőră. Alta ȃise: Ba eu me facă în calea lui o fântână cu apă limpede, și cum va bea din mine, să și plesnescă. Alta ȃise: Ba eu

me făcū trei brăne de aurū, și me aruncū în calea lorū, și cum m'orū pune pe trupū, totū îi ardū de vii. Ear baba cea bătrână di se : De scapă de voi, — de mine n'a scăpa !

Auđindū mățulū acestea, dete fuga până la podū, unde-lū acceptaū frațiļ, și le di se : Haidetļ frațilorū, se ne gătimū de cale.

Și se puseră la drumū, toți trei călări, ear la Crislăscanū în dēsagi era sōrele, luna și luceferiļ, și mergeaū de rupeaū loculū. Dar era o di caldă, caiļ eraū înspumați de sudori, ear ei mai muriaū de sete și nu nimeriaū în cale nici unū isvorū, nici o fântānă, nici unū pērāū, ba nici vre unū copaciū unde se se recorēcă nu era. Cum mergeaū ei așa înfēbētați și insetați, eată lângă drum unū pērū mare încārcatū cu pere frumo se. Ceļ doi frațiļ daū se nāvālēcă la pere, dar Crislăscanū îi opri : Stați se gustū eu mai întâiū din ele. Și cum era călare, dă cu paloșulū odată în pērū, și ese din elū șiroiū de sānge. — Ei vedeți, ce ați fi mâncațū voi, de nu eramū eu aci ?

Apoi aū mai mersū ei cātū aū mai mersū și aū datū de o fântānă, nu mai limpede ca jiōra, de gāndeal că și flāmāndū se beļ din ea. Cum o vēdū, frațiļ cei doi daū nāvālă la ea, dar Crislăscanū îi opresce.

— Mē, lasați se beū eū întâiū ! Și-lū lāsarā frațiļ, ear elū își scōse paloșulū și tăia apa crucișū și curmeđișū, și se făcū unū hoitū plinū de sānge închegatū. — Ei, vedeți ce ați fi beutū, de nu eramū eū aci ?

După aceea nu multū au mai avutū de mersū și aū datū de unū pērāū cu apă bună, de unde beurā și ei și caiļ, și se luarā mai departe. Dar nu multū mergū și daū în mijloculū drumulū preste 3 brăne de mētase, tōte cu fluturī de aurū. Cum le vēdū, frațiļ de locū vorți se sarā se le rădice. Dar Crislăscanū mi-i opresce și dă odată cu paloșulū preste ele și de locū innōtā și ele în sānge. — Ei, vedeți, di ce apoi cătrā frațiļ, ce ați fi încinsū pre lângă voi, de nu eramū eu ?

Și totū mergeaū fecioriļ noștri, ca din poveste, dar nu se mai vedea nici satū, nici orașū, nici nimicū, numai nēgrā pustietate ; ear dindērēptū îi ardea ceva ca o parā îndepārtatā. Și se uitā Crislăscanū îndērēptū, adecă era hāranca de babā, mama smeiilorū ; venia după ei c'o falcā în cerū, cu alta-'n pānēntū, cu una brūși mātūrāndū, cu alta stele cule-

gëndü. Cândü era mai së-î ajungă, dă Dumneđu că ajungü la curțile lui Petre-fëtü-frumosü.

Petrea era acasă pe unü vërfü de jireadă de paie, și se uită cum vinü voinicü cãtră elü și baba după ei. Cumü îi vëdü că se apropie, sări de acolo și le descuiă porțile și-î slobođi în lãuntru. Într'o clipă o fostü și haranca de babă acolo: Slobođi-me, Petre, se vëdü cine m'a făcutü fără copii și fără norori? Dar Petrea nu o slobođi. Atuncü đise Crislãscan: Fă-î pe voiă, deschide-î o lécă portița, dar numai câtü së-și bage capulü së me vadă. Și-î deschise Petrea o lécă portița și-î viri ea capulü în lãuntru, dar cândü vrü së între totă în curte, Petrea o strinse cu portița așa de tare, de îndată se făcu iépă cu 12 picióre; apoi scóse repede paloșulü și-î ciuntă capulü.

Na, frate Crislãscan, đice Petrea, acum puteți merge în pace, că smei și smeie nu ve vorü mai ține calea, decâtü că drãguțulü smeiceî ceî bëtrâne nu đicü că nu s'arü cerca se te necăjescă, fără elü nu se légă de nime, decă omulü nu-și face de lucru cu elü. Póte că ilü veți tilni unde-va culcatü în mijloculü drumulü în pielea gólă; ocoliți-lü și tăceți, dar eată ve spun: tăceți și-lü ocoliți, că decă i dă omulü pace, nu-î arțagosü, dar de nu-î dă pace, cu greü poți scãpa de elü, că elü e *Pricina*.

După aceea plecară dela Petrea, de bună sémă că mai întâiü mulțamiră frumosü pentru ajutorință, apoi calea și valea! Și se totü ducü ei, së totü ducü, până mai intra în țeră lorü. Adecă numai vëdü de departe unü ometeu câtü unü ursü întinsü de a lungulü la sóre în mijloculü drumulü, ca unü șerpe, și cu pielea gólă. Cai-și facü spaimă și prindü a forăi cândü ilü vëdü.

— Më ticãlosule, đise Crislãscanü, feri-ne din drumü, că ni se spariă caii.

— Dar Pricina đice a lene: Ba eü. Atuncü se infuriă Crislãscanü și së cobóră repede de pe calü cu paloșulü scosü, gândindü că Pricina va cerca së se apere în luptă dréptă ca voinicü, ori va tuli-o la fugă ca fricoșil. Dar Pricina făcu atâtü de bine că se ridică odată oblu 'n picióre, și cândü fu în picióre, atuncü fu și pe calü, și o trecü cu calu fususü în slava ceriului până în vezduch. Acum putea fluera a pagubă Crislãscanü după calü și după desagiü cu scumpeturile, pentru care muncise atãta, că în desagi pe

calulū lūi eraū luceferiū, luna și sórele. Acum fi picară în minte vorbele lūi Petrea fētū-frumosū, că cu Pricina se nu-și facă de lucru, dar era prea târđiū. Decī đice cătră frați: Frați! mei, voi mergeți acasă și aveți grijă de mama, că eū nu potū merge, după ce în locū se ducū, după cum m'amū legatū, sórele, luna și luceferiū, amū mai prăpăditū și calulū celū scumpū alū împēratulū, acela-mī pune capu 'n parū, de me întorecū fără ispravă; bunū e Dumneđeū, póte sē ne vedemū acuși. Acī se despărțiră frați; cei doi merseră cătră casă — că nu mai era multū până-n țera lorū, — ear Crislăscanū se duse pe altă cale, pe unde încă nu umblase, pre unū șesū latū și mare. Și cum mergea elū așa, dă de unū omū arândū cu plugulū cu 12 boi, și brezdele tóte mącāndu-le, și totū striga: vai fóme-mi-e! Hm! đice Crislăscanū, esta va fi *Flămēndila*, de care auđisemū mai antū hēt*) în șeđătóre, óre se me prindū cu elū frate de cruce?

— Bună điua, vere!

— Se fi sēnătosū, vere; dar de unde și până unde?

— Vinū din lume și mergū în lume, dar nu me potū destulū mira, cum încape în tine brézda întrégā întreguță, și totū strigi că ți-ar fi fóme!

— Nu te mira tu de mine, că eu-sū Flămēndilā, și așa-ī firea mea; dar te miră de Crislăscanū vitézulū, voinicū de babā sēracā, că omórā smei și smeóice, ear în urmă se lasā batjocoritū de urgia lumii, de Pricinā!

— Dacă eu-sū Crislăscanū!

— Tu? Atuncī hai se ne prindemū frați de cruce, dórā me vei sătura și pre mine odată, sē sciū c'amū fostū și eu odată sātulū în viēta mea!

— Hai! đise Crislăscanū; și jurarā pe vērfulile paloșelorū și apoi plecarā împreună.

Cum totū mergū ei așa povestindū pre celū drumū, mai fumeđāndū diu cele pipe, eatā daū de o apă mare, care māna o mórā cu 12 pietri, din josū de mórā sta unū omū cu gura căscatā, și câtā apă cădea de pe jilipuri, tótā o bea, și totū striga: Vai că morū de sete!

Ești doi se abăturā pe la elū.

*) În părțile nordice ale Transilvaniei hētū e destulū; hētū mare, hētū frumosū &.

— Dar ce ȃici, tĂlĂlĂu, cĂ mori de sete, cĂndĂ tu totĂ mereĂ beĂ? ıntrebĂ CrislĂscanĂ.

— Nu te mira de mine, ca aĂa-Ă firea mea, cĂ eu-sĂ *Setila*, dar te mirĂ de CrislĂscanĂ vitĂzulu, voinicĂ de babĂ seracĂ, cĂ omĂrĂ smei Ńi smeĂice, ear ın urmĂ se lasĂ bat-jocoritĂ de nĂpastea lumii, de PricinĂ.

— DacĂ eu-sĂ acela!

— Tu? Apoi hai se ne prindemĂ fraĂi de cruce, barem me veĂ sĂtura mĂcar odatĂ de beuturĂ, se nu morĂ sĂteosĂ.

— Hai! ȃise CrislĂscanĂ, Ńi se prinserĂ fraĂi de cruce Ńi jurarĂ pe vĂrfurile paloĂelorĂ; apoi plecarĂ mai departe.

Acum eraĂ trei inĂi. S'aĂ totĂ dusĂ ei povestindĂ pĂnĂ aĂ datĂ de o pĂdure. ın mijloculu pĂduriĂ era unĂ focĂ ca de 99 carĂ de lemne Ńi lĂngĂ focĂ era unĂ omĂ cu cojoculu pe mĂneci Ńi ıncinsĂ cu cununĂ de cepci preste mijlocĂ. Asta era vĂra ın postulĂ SĂn-PetruluĂ Ńi elĂ totuĂi striga: VĂi, cĂ morĂ de frigĂ.

— Cum poĂi tu striga cĂ mori de frigĂ, pe nĂbuhala asta, ımbrĂcatĂ cu cojoculu pe mĂneci Ńi lĂng'unĂ focĂ aĂa poganĂ? ıntrebĂ CrislĂscanĂ.

— Nu te mira de mine, cĂ eu-sĂ *ZgriburilĂ*, Ńi aĂa-Ă firea mea; dar mirĂ-te tu de CrislĂscanĂ vitĂzulu, voinicĂ de babĂ sĂracĂ, care a omorit smei Ńi smeĂice, ear ın urmĂ s'a lĂsatĂ de l'a pĂcĂlितĂ urgisitulu de PricinĂ!

— DacĂ eu-sĂ CrislĂscanĂ!

— Tu? Apoi hai se ne prindemĂ fraĂi de cruce!

— Hai darĂ! Ńi se jurarĂ pe crucea paloĂuluĂ Ńi plecarĂ mai departe. Acum eraĂ patru inĂi. Ńi s'aĂ dusĂ ei tuspatri cĂtĂ s'aĂ dusĂ, ear dacĂ aĂ eĂitĂ diu pĂdure la largulu, aĂ datĂ de unĂ omĂ mare numai cu unĂ ochiĂ ın frunte Ńi c'o puĂcĂ de umĂrĂ. MultĂ se mirĂ CrislĂscanĂ de acestĂ omĂ uriaĂ Ńi nu se putĂ stĂpĂni se nu-Ă ȃicĂ: Ce baĂi tu cĂmpii cu rugina aceea ın spate, nu te poĂi ogoia *) loculuĂ?

— Nu te mira de mine, ȃise urieĂulu, eĂ suntĂ *ȚintilĂ*, Ńi aĂa-Ă firea mea; dar te mirĂ de CrislĂscanĂ vitĂzulu, voinicĂ de babĂ sĂracĂ, cĂ elĂ a omoritĂ smei Ńi smeĂice, ear ın urma urmelorĂ l'a pĂcĂlितĂ o tĂndalĂ de PricinĂ. De elĂ te mirĂ tu.

*) Ogoia = aĂeĂa.

— Dacă eu-să Crislăscană!

— Tu? Apoi hai să ne prindem frați de cruce, dora me voi duce unde-va se me satură de vênat, că moră de dorul vênatului, și aici-în țera mea nu mai amă după ce țelui.

— Hai, dacă voesci, și apoi vomă fi cincî ortaci, și jurară credință și frăție, apoi se luară la drumă mai departe toți cincî: Crislăscană, Flămândilă, Setila, Zgriburilă și Țintilă.

Acum se apropiaă de țera Capcânilor, unde ómenii suntă cu capă ca câni, altecumă suntă ómenii ca și noi. Ei și mânâncă bucurosă carne de ómeni de ceștialăți. — „Acî nu-î de a întra“, dîce Țintilă, că capcâni numai eu vedă ce facă. — Ba se chiară întrămă în țera lor, dîse Crislăscană, și vomă merge tocma la împăratul lor, să ve țină eă o țiră și bine, ca să nu dîceți, că ați umblată înzadară cu mine prin lume.

Așa aă și făcută. S'aă dusă chiară la împăratul capcânilor, și Crislăscană aă începută vorbă cam așa, ca ómenii cei cuminte.

Înălțate împărate, noi tuscinci suntemă feciorii împăratului verde și amă venită la Măria Ta, că amă audită că ai fată de măritată, se mi-o dai mie nevastă.

— Se trăiți dragii mei, dîse împăratul capcânilor, se trăiți! De ómeni de omeniă nu ne ferimă nici noi, dar datină este în țera mea, ca pețitorii se stee o đî și o nópte, în care vreme să se mai gândescă și fata și eă, ear ei să se ospeteze boeresce, apoi a 2-a đî capetă răspunsul. Trebue însă se mai sciți ună lucru; aveți de a mânca și de a bea totă ce ve voi pune înainte și la nópte aveți a durmă unde ve voi culca eă; ear dacă nu, vă rămână ósele aici la noi. Priceput'ați?

— Pricepută, înălțate împărate.

Și se puse împăratul și porunci de le tăia 99 de boi grași și cóspera 99 cuptore de pită albă ca spuma, și după ce le puseră în mijlocul curții, le puse de a'ndemână 99 de buți cu vină roșu, apoi le dîse: Până în séră se fiă gata.

Și se puseră feciorii mei la mâncată și la beută, și cândă fu colo cătră ojină, Flămândilă sbiera ca din gură de șperă:

Vai de mine flămând-isă
Că n'amă mâncată de cândă isă;

ear Setilă se bocia, că nu mai putea de sete.

Auđindŭ împĕratulŭ capcânilorŭ chiarŭ cu ale lui urech-ŭ vaietele celora, că morŭ de fŭme și de sete, după ce elŭ îi ospetase cu 99 boi grași fripti, cu 99 cuptore de pâne și cu 99 buți de vinŭ și după ce ei numai 5 inși îndopase atâta potopŭ de mâncare și beutură, — se înfrică. Porunci deci slugilorŭ, ca se ardă cuptoriulŭ cumŭ sciŭ ei mai poganŭ. Și era cuptoriulŭ celŭ mare, în care cocŭ prefunții celŭ ostășesci, că puteau îmblăți în elŭ patru inși în voia cea bună, de micuți ce era. Dar apoi l'aŭ și încălditu cu 99 cară de lemne, ear colo deodată cu sĕra aŭ scosu slugile numai jarulŭ din elŭ; împĕratulŭ capcânilor pofti pe voinicii noștri la culcate. Țintilă vĕduse, ce vĕduse, deci đise lui Zgriburilă: mergi tu frate înainte. Și întră Zgriburilă înainte și numai odată rĕsuflă în lăuntru, și atâtŭ se domolĭ cuptoriulŭ de tare, câtŭ prinse a dărdăi în dinți Zgriburilă, ear ortacilorŭ li se părea că dormŭ afară în postulŭ Sânt-Petrului. Împĕratulŭ capcânilorŭ de abia aștepta sĕ se facă điuă, că arŭ fi mâncatu bucurosŭ o lĕcă de friptură de omŭ. Trimise deci până în điuă pe unŭ slugă la cuptoriŭ se vĕdă nu i s'aŭ arsŭ cumva prea tare friptura? Ear sluga nu sosĭ bine la cuptorŭ și și veni repede îndĕrĕptŭ, totŭ gâfăindŭ.

— Da ce-ți e? întrebă împĕratulŭ.

— Och! înălțate împĕrate, aceia-sŭ draci, nu-sŭ ómeni.

— Da cum așa? s'aŭ prea arsŭ dŭră?

— Dar de unde? Unulŭ strigă că móre de fŭme, altulŭ se văetă că i e sete, altulŭ dărdăie în dinți de frigŭ, ear altulŭ suduie câtŭ me temeamŭ c'a cădea cuptoriulŭ pe elŭ, și totŭ đice că ce se mai țintĕscă? ear unulŭ mai de omeniă bagsĕma, fi totŭ mulcomesce ca se aștepte până s'a face điuă bine c'apoi pe toți îi îndestulesce.

Auđindŭ împĕratulŭ capcânilorŭ de una ca asta, prinse și elŭ a zgriburi, dar nu de frigŭ, ci de frică. Aceia vorŭ se mi pună capulŭ, đise elŭ! Ear sluga, auđindŭ de frica stăpânului, se făcŭ frate cu drumulŭ, după ce spuse întĕmplarea celorlalte slujĭ adecă ortacilorŭ lui. Cândŭ se sculară voinicii noștri, împĕratulŭ era numai singurŭ în curte, că toți slugitorii ilŭ părăsiră. Deci era hotăritŭ ca se dee străinilorŭ ce vorŭ cere, numai sĕ-lŭ lase în pace. — Ei, ce poftiți dela mine? întrebă pe eștia vĕđĕndu-i că se apropiă de el. D'apoi — đise Crislăscanŭ — deocamdată se ne areți fata, că eŭ dŭr la pețitŭ amŭ venitŭ.

Cam greū veni împăratului se le arete fata, că nici nu era acasă. Ea era Pricina, care fugise cu calul lui Crislăscanu și cu comorile lui, și ea punea la cale voinicii cei mai zdraveni se vină la curțile tatălui ei, ear acela îi frigea și-i mîncă pe toți. Acum nu era acasă, era în fundul iadului; că bucură n'ar fi dată față cu Crislăscanu, despre care aușise că-i mare dracū. Dar împăratul temându-se, că aceia te miri ce rău îi vorū face, o chiāmă numai decătū, că elū nu scia nimicū despre cele ce avuse ea, adecă Pricina cu Crislăscanu. Și pléca ea se vină, dar cândū fu deasupra norilorū și zări pe Crislăscanu la ei în curte, dă se întorcă în iad, de unde venia. Dar Țintilă o vede, încórdă pușca și paff! Atunci cade josū mórta, ear Crislăscanu se aruncă iute pe calulū lui, cu care fugise Pricina și cu care căduse acum pușcată de Țintila. Apoi đise cătră ortaci: Nu de fată, ei de calū mi-a fostū, că pe elu-sū desagii cei luați dela smei, cu sórele, luna și luceferele. Acum ospetați-ve aci cu ce veți căpeta, ear preste 3 đile se fiți la mine la nuntă, sē ve óspētū cum sciū eu. Đicēndū acestea, și-a luatū remasū bunū dela ortaci, și hi murguțū cătră casă. Cum aū intr'atū în țera lorū, de locū au prinsū a se lumină, ear împăratulū și fata lui, ca și totū poporulū se bucură. După ce ajunse acasă, se cunună cu fata împăratului și făcură o nuntă numai ca ea. Acolo aū fostū și mama și frații mirelui; eū me uitamū pe feréstră la nuntași. Par' că acum vedū pe Crislăscanu, cum iuia și cum đicea cătră mă'-sa: Spusu-ți-amū că-sū vrednicū sē fiū ginere la împăratulū? Mai multe n'amū auđitū, c'apoi m'aū alungatū dela feréstră, s'aū temutū bag-séma, ca se nu le furū mirésa. —

Rodna, în Iuniū 1889.

Colect. de I. Popū Reteganulū.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Pentru espozițiunea regnicolară dela 1896, cândū Ungaria va sërba milenulū esistenței sale, se facū mari pregătiri, și ministrulū de comerciū Lukács, însărcinatū cu arangiarea aceleia, atătū directū, câtū și prin Comitetulū centralū alū espozițiunei, provócă presa, a conlucra din tóte puterile, spre a însufleți poporulū pentru acéstă sərbare. — Este în interesulū causei, ca atari provocări sē se publice nu numai în limba oficială, și în limbile tuturor popórelorū din patria nóstră poliglotă. —

Parastasul de 40 zile pentru repositatul Georgiu Barițiu s'a sărbătut în biserica gr. cat. din Sibiiu Duminecă 30 Maiu (11 Iunie) prin P. Protopopu localu *I. V. Russu* cu asistintă corespunzătoare, fiindu de față mai multii membri ai familiei, v.-președintele Asociațiunei Dr. *Ilarionu Pușcariu* și toți membrii Comitetului Asociațiunei, și biserica plină de publicu distinsu.

Anticități. Profesorul *Gr. Tocilescu* a aflatu în giurulul *Pe-tróseii*, județulu *Buzeu*, mai multe castre romane, care staū în legătură unele cu altele și cuprindū o mulțime mare de anticități prețiose.

Societatea pentru învățatura poporului românū din Bucuresci a alesu pre În. P. S. Mitropolitu-primatu *Ghenadie* președinte alu său în loculū repositatulū generalu *Florescu*.

Cariera militară. Ven. Consistoriū din *Aradū* a emisū unū cerculariū cătră preoțime, prin care îi chiamă atențiunea asupra însemnătății carierei militare și-î recomandă, a pregăti pre unii din fiii lorū și ai învățătorilorū nostrī pentru acéstă carieră, și a invita la acéstă și pe fruntașii poporului, îndemnându-și, a se folosī de beneficiile scólelorū de cadeți. Este în interesulū generalū alū poporului nostru, a da acesteii cause atențiunea cuvenită.

Trupa română de operete din Craiova, sub conducerea dlui *A. L. Bobescu*, cunoscută ca una din cele mai bune, dă cu mare succesū usū ciclu de reprezentațiuni în *Cernăuți*.

Fundațiune filantropică. Farmacistulū din *Ploesci* *Fridericū Schüller* a făcutu comunei *Ploesci* o donațiune de 100,000 lei pentru zidirea unui spitalū. Fapta nu are lipsă de laudă din afară.

Fabrice în România se aflaū la finea lui *Februariū* a. c. 114 în valóre de 30 milióne lei, cu 7300 lucrători, și anume: ferestree 21, de tăbăcării (pielării) 12, de frângherii (funării) 9, de varū nestinsū și cimentū 7, de săpunū, luminări și parfumării 6, de postavū, de hârtiă și de petroleū câte 4, de parchetu, de țeseturī, de sticlării și de cartonū câte 3, de coniacū și de conserve câte 2.

Unū bust alū lui Traianū, sculptatū chiarū pe timpulū mareluī împēratū în mărime întreită ca celū naturalū, a fostū dăruitū de *V. Exarcu* ateneuluiū din *Bucuresci*.

La espozitiā universală din Chicago, România trāmite unū delegatū, care se facă o dare de sémă asupra măreței opere, ce se serbeză cu concuringta tuturorū națiunilorū de pe pământū.

Societatea preseii din Bucuresci a dăruitū pentru cei înundați 12000 lei, adunați dela sărbările, ce a arangiatū la *Cismigiū* în zilele de 21, 22 și 23 Maiū a. c.

Scolare. La gimnasiulă din Blajă au maturisatŭ cu finea anului scolarŭ 1892/3 32 tineri.

Distincțiune. Dr. Ioanŭ Calinciucŭ din Bucovina, medicŭ de băi în Marienbad, a fostŭ numitŭ cavalerŭ alŭ ordinului Coróna României.

Pentru statua regelui Matia, ce se va rădica în Clujă la anulŭ 1896, e prelinată suma de 100,000 fl. Numai sculptori din patriă vorŭ puté competi cu lucrările lorŭ la cele trei premii statorite: de 4000, 3000 și 2000 coróne.

Concertulŭ datŭ de Reuniunea română de cântări din Lugejă la 18 Iuniŭ a eșitŭ atâtŭ de bine, încâtŭ publiculŭ, românŭ și neromânŭ, și-a manifestatŭ în modulŭ celŭ mai frumosŭ mulțemirile sale. Corespondentulŭ „Luminătoriulŭ“ pune acestŭ chorŭ de 80 membri în fruntea tuturorŭ chorurilorŭ nóstre de acestŭ felŭ.

Limba română la universitatea din Montpellier. Diarele bucurescene aducŭ scirea, că dlŭ V. A. Urechia, președintele Ligei culturale și membru alŭ Felibrului latin, a primitŭ din partea dlui Roque Ferrier, presidentulŭ acestei din urmă asociațiunii, următórea telegramă: „În ședința Asociațiunei Felibrilorŭ s'a votatŭ în unanimitate următórea propunere: Subsemații emitŭ dorința, ca Montpellier să devină definitiv unŭ centru universitarŭ, și ca drepturile, ce îi suntŭ făgăduite prin legea acum pendentă înaintea senatului, să se completeze prin crearea între altele a cursurilorŭ de limba română și macedo-română. Acestŭ proiectŭ de lege va veni în curândŭ în discuția parlamentului francezŭ.—La acesta dlŭ V. A. Urechia dete următorulŭ răspunsŭ telegraficŭ: „În numele universitățilorŭ române mulțemim la subscriitorii dorinței de a se înființa unŭ cursŭ de românesce la facultatea de litere din Montpellier. Se ne cunoșcemŭ bine, ca se ne iubimŭ multŭ“. Profesorul la această nouă catedră va fi numitŭ distinsulŭ tinărŭ, dlŭ George Moroianu.

Mórtea superintendentului Dr. G. D. Teutsch. Biserica evangelică-augustană din Transilvania a fostŭ atinsă de o grea lovitură, rēposândŭ la 20 Iuniŭ (2 Iuliŭ) a. c., după unŭ scurtŭ morbu de câteva zile, veneratulŭ și preameritatulŭ ei superintendentŭ Dr. G. D. Teutsch în etate de 76 ani. În mormântarea a fostŭ una din cele mai mărețe, ce a vęduțŭ Sibiulŭ. Cuvântulŭ funebru l'a ținutŭ Vicarulŭ Dr. Fr. Müller, ear rugăciunea la mormântŭ Parochulŭ din Csnădiă *Enricŭ Wittstock.*

Esamenele la scóla civilă publică de fete a Asociațiunei transilvane, conformú programei publicate și în această fóiă, s'aú ținutú la 26, 27 și 28 Iuniú n. sub conducerea delegatului ad hoc alú Comitetului Asociațiunei *Z. Boiu*, asistándú unú publicú numerosú și distinsú. Resultatulú a fostú fórte mulțemitoriú. Cu esamenele aú fostú împreunate și dóue esposițiunii frumosú arangiate de lucrurile de mână ale elevelorú din cursulú complementarú și din cursurile scólei civile. Esamenele s'aú terminatú cu declamațiunii și produțiunii în musica instrumentală și vocală din partea elevelorú, tóte bine alese, frumosú esecutate și viú aplaudate din partea publicului. Scóla, inclusivú cursulú complementarú, a fostú cercetată în anulú espiratú 1892/3 de 89 eleve, dintre carí 57 interne. *Biblioteca* colegiului învătătorescú a crescutú în anulú acesta cu 45 opurí, ear a elevelorú cu 5 opurí, și céstă din urmă numeră de presentú 148 opurí în 160 volume.

BIBLIOGRAFIA.

Arta de a trăi, de Stugau (August von Schmidt). Traducere liberă de Ieronimú G. *Baritiú*. Cu unú adausú: *Aforisme pentru dietetica sufletului*, de Br. E. Feuchtersleben. Prețulú 50 cr, Brașovú, tipografia A. Mureșanú 1893.

Programa gimnasiului evang. lut., a scólorú reale și elementare din Sibiiú pe anulú scolarú 1892/93 conține unú studiú de prof. H. Herbert: „Igiena în Sibiiú pe timpulú lui Carolú VI,“ și „Scirí scolare“ de directorulú C. Albrich. Numérulú elevelorú la tóte trei institutele a fostú 1067; între carí 850 germaní, 162 románi, 50 magiari, 5 de alte naționalități.

Balade și Idile, de Georgiú *Coșbuc*. Bucuresci 1893, editura librăriei Socec & comp. Prețulú 3 lei.

Principie de Estetică și Poetică, Partea I. **Estetică**, de Dr. Strajanú. Craiova, 1893. Tipografia Davidú I. Benvenisti. Prețulú 1 leú 58 bani. Partea II., **Poetica**, va urma în curéndú.

Colecțiunea de plante séu herbariú, arangiatú de I. *Moisilú* profesorú la gimnasiulú realú din Slatina. Prețulú unuí esemplarú 2 lei 80 bani, cu coperte în colorí 4 lei. De vëndare la librăria societății „Încuragiarea comerțiului românú“ în Slatina.

VII. **Programă** a scólei civile publice de fete cu internatú a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românú, din Sibiiú, pe anulú scolarú 1892/3, publicată de Dr. *Ioanú Crișianú*, directorú. Cuprinsulú: 1. Posiția istoriei în planulú de învățământú și metodulú ei, de Ioanú *Popovici*, 2. Scirí scolare, de directorulú. Sibiiú, tipariulú tipografiei archidieceșane, 1893.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 185/1893.

Procesul verbal

al comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 29 Aprilie n. 1893.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, vice-președinte. Membrii prezenți: Ioan Hannia, Parteni Cosma, Ioan Papiu, Dr. C. Diaconovich, Zacharia Boiu, secretar I, Nicanor Frateșu, controlor, Leontiu Simonescu, cassar, Nicola Toganu, bibliotecar.

Secretariu: Dr. Amos Francu.

Nr. 53. Societatea „Transilvania” trimite suma de 200 fl. v. a., convenită cu începerea dela 1 Aprilie și până la 31 Octombrie a. c. pentru elevii meseriași, susținuți de dânsa, și cere ca terminându-și vre-unu elevu învățatura, înainte de a-lu suplini se fie înștiințată, de ôre-ce a dispus înființarea unor comitete filiale și în alte părți, și în lipsa altor mijloce budgetare e necesită, a reduce cu puțin sumele puse până acum la dispozițiunea Asociațiunii.

— Se ia act, și primirea sumei de 200 fl. v. a. se adevărește. (Ex. Nr. 110.)

Nr. 54. N. Solomonu, învățacelu de cismărie, cere unu ajutoru.

— Se îndrumă la concursule, ce se voru publica la timpul sêu. (Ex. Nr. 111.)

Nr. 55. Dl. S. Stoica, medicu cercualu în Rodna vechiă, înaintează modificările introduse în operatul seș premiatu: „Higiena copilulu”.

— Se trimite la recensentulu operatulu, dl. I. Beu, medicu cercualu în Orlatu, spre a-și da părerea asupra modificărilor și apoi se va administra comisiunei literare pentru a înainta unu raportu detaliatu. (Ex. Nr. 118 și 142 1893.)

— Nr. 56. Administrațiunea țiarulu „Tribuna” prezintă spre plătire unu contu de 3 fl. 60 cr., pentru publicarea concurselor.

— Suma de 3 fl. 60 cr., se asemnă la cassă spre plătire administrațiunei țiarulu „Tribuna” pre lângă documentu în ordine. (Ex. Nr. 121/1893.)

Nr. 57. Dl. I. Popu-Reteganulu cere o anticipatiune de 100 fl. v. a., din premiulu votatu pentru povestile sale, intrate la concursulu literaru alu Asociațiunei.

— Înainte de a decide în merit, cererea se predă dlui Z. Boiu spre a-și da părerea cu privire la estensiunea operatului în tipar.

Tot de odată comitetul încredințează pe dl Z. Boiu a înainta o propunere detaliată, referitoare la modalitățile tipăririi operelor premiate. (Ex. Nr. 122/1893.)

Nr. 58. Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” împărtășește prin hârtia cu data de 5 Aprilie 1893, că adunarea generală ținută la 25 Martiu a. c. a votat în scopul creării a 10 stipendii de câte 50 fl. pentru elevele internatului împreună cu școala civilă de fete, 500 fl. v. a., ear pentru trebuințele curente ale școlii civile de fete a Asociațiunii earăși 500 fl. v. a., și că suma din urmă s'a pusă în contul curent al școlii civile de fete, ear cea dintâi se va introduce după prezentarea cuitanței în libelul de depunere al Asociațiunii.

— Se ia act cu mulțemită. (Ex. Nr. 123/1893.)

Nr. 59. Dl Dr. G. Triponu, avocat în Bistrița, pe lângă asemnarea sumei de 2 fl. 05 cr. v. a. cere să i se trimită „Transilvania” din anii 1869 și 1890.

— Se ia act, că esemplarele cerute s'a trimis pe lângă rambursarea escedentului ca preț. (Ex. Nr. 124/1893.)

Nr. 60. Dl Dr. B. Preda, avocat în Câmpeni, prin hârtia cu data 10 Aprilie a. c, pe lângă comunicarea, că un lucrător a aflat pe realitățile Asociațiunii din Vidra de sus moștenite după fericitul Avramu Iancu un tesaur în valoare aprocsimativă de preste 1000 de galbeni și ruble în aur, care mai mulți locuitori de acolo l'a luat dela aflator cu forța, și că în urma acestora incușiunea a deținut pe făptuitorii, n'a putut însă descoperi la ei mai mult de cât 31 galbeni, și că D-sa în calitate de membru a reclamat la forurile competente drepturile Asociațiunii, — cere se i se dee în urgență imputernicirea de a reprezenta interesele Asociațiunii.

— Comitetul își exprimă mulțemita sa dlui Dr. B. Preda pentru viul interes, dovedit față cu Asociațiunea, și ia cu aprobare act, că biroul i-a administrat în urgență — plenipotențele de lipsă. (Ex. Nr. 126/1893.)

Nr. 61. Direcțiunea bancei generale de asiguratiune mutuală „Transilvania” comunică prin hârtia cu data 20 Aprilie a. c., că la sortirea obligațiunilor fondului ei de întemeiere, efeptuită

cu privilegiul adunării generale dela 16 l. c., s'a trasă la sorți și Nr. 554, ală cărui detentor e Asociațiunea, și care se va rambursa în 1 Augustă la cassa băncei în valóre nominală.

— Se ia actă, și cassarul, Dlă L. Simonescu primesce în-sărcinarea, de a ridica la timpulă seă valórea obligațiunei sortate. (Ex. Nr. 134/1893.)

Nr. 62. Dlă I. Iancu, proprietarū în Vidra de susă, cere ca se i se dea pe trei ani în arëndă realitățile Asociațiunei din Vidra de susă moștenite dela fericitulă Avramă Iancu.

— În vederea concursulă cuprinsă sub Nr. 35 ală procesulă verbală dela 7 Februară a. c. cererea dlui I. Iancu nu se póte considera. (Ex. Nr. 136/1893.)

În legătură comitetulă însărcinéză biroulă de a provoca pre advocatulă Asociațiunei în afacerea realităților după Avramă Iancu, ca se raporteze în urgență despre starea actuală a causei și se insiste pentru finalisarea ei.

Nr. 63. Domni I. Holl, colonelū ces. și reg. și Victorū de Prati, majorū ces. și reg. cerū, ca localitățile închiriate se fie provădute cu jaluși la ferestri.

— Cererea se predă cassarulă dlui L. Simonescu, pentru a înainta o propunere motivată în causă. (Ex. Nr. 138/1893.)

Nr. 64. Senatulă scolară gr. cat. din Marină (Selagiū) trimite ună apelă pentru ajutoră pe séma bisericei și scólei de acolo.

— Nedispunēdu Asociațiunea de ajutore cu asemenea menire, nu se póte satisface cererei. (Ex. Nr. 139/1893.)

Nr. 65. Dlă I. Turcu, proto-notarū ală comitatulă Făgărașă, înaintéză în manuscriptă o descriere a munților Țerei Bârsei și a Făgărașulă, cu rugarea, se se censureze și tipărescă sub auspiciile și cu cheltuelile Asociațiunei.

— Lucrarea dlui I. Turcu se trimite la comisiunea instituită din incidentulă concursulă literarū ală Asociațiunei spre censurare și raportare. (Ex. Nr. 140/1893.)

Nr. 66. Stipendistulă Asociațiunei, Gavrilă Todică își justifică progresulă făcută în studiū în decursulă semestrulă I ală anulă scolară curentă.

— Se ia actă. (Ex. Nr. 141/1893.)

Nr. 67. Dlă P. Broșteanu, voinďă a face studiū în biblioteca Asociațiunei, cere se i se conferescă ună postă.

— Pe baza acestui ofertu dlū P. Broșteanu se denumesc de archivarū, avēndū a provedé și agendele cancelistului pre lângă remunerațiunea acestuia. (Ex. Nr. 142/1893.)

Nr. 68. Dlū N. Bejanū, învățătorū în Varadia, înainteză unū manuscrisptū : o colecțiune de disertățiuni pedagogice, cu rugarea, ca Asociațiunea să-i voteze o remunerațiune și se tipărescă elaboratulū.

— Lucrarea dlui N. Bejanū se predă dlui Dr. C. Diaconovich pentru censurare și raportare. (Ex. Nr. 143/1893.)

Nr. 69. Cassarulū Asociațiunei dlū L. Simonescu înainteză relativū la afacerile Asociațiunei în primele patru lunī ale a. c., raportulū alăturatū sub A) la acestū procesū verbalū. Pre baza acestuia și a propunerilorū cassarului, se decide :

- a) raportulū înaintatū se ia cu aprobare la cunoștință ;
- b) Se dispune, ca în rațiociniulū anulū să se conteze-1293 fl. 20 cr. ca ridicatī din contulū curentū alū institutului de creditū și economiī „Albina“ și erogați pentru hârtiī de valōre ;
- c) comitetulū își rezervă de a decide asupra perderei intereselorū pe unū anū la scrisulū fonciarū din fundațiunea „Popū Maiorū“ după ce se va fi declaratū fostulū cassarū ;
- d) se autorisēză oficiulū de cassă, se compute tacsă de administrare și la fondurile Boeriū, Cipariū, Homgea, Mureșanū, Reghinū și Șomcuta mare ;
- e) direcțiunile despărțemintelorū se fie somate a încassa tacsele anuale dela membrii Asociațiunei ;
- f) institutulū de creditū și economiī „Albina“ se fiă rugatū a păstra duplicatulū cheilorū la cassa Wertheimiană.

Nr. 70. Cassarulū Asociațiunei, dlū L. Simonescu arată necesitatea unorū reparaturī la scōla de fete a Asociațiunei preliminate aprocsimativū cu 60 fl., și a unei transformări a scōlei din sufrageria locuinței închiriate prin dlū colonelū Holl, și cere autorisarea de ale efeptui.

— Cassarulū primesce însărcinarea, de a îngrijī de efeptuirea reparaturilorū indicate.

Nr. 71. Presidiulū relevēză necesitatea unui regulamentū pentru afacerile interne ale Asociațiunei, prin care să se reguleze și drepturile membrilorū suplenți.

În legătură pre lângă observarea, că delegatul *P. Cosma* renunță la orî-ce recompensă din partea Asociațiunei, se presentă particulariulul speseloră avute:

a) a vice-președintelui, dlui *Dr. Il. Pușcariu*, din care se vede că din spesele sale, cari s'au urcatu la 100 fl., cere se i se licuideze numai o parte în sumă de 50 fl.; și

b) a secretarului I, dlui *Z. Boiu* despre 98 fl. 21 cr. v. a.

— Se ia actul. Spesele dlui vice-președinte *Dr. Il. Pușcariu* în sumă de 50 fl. și ale dlui secretariu I: *Z. Boiu* în sumă de 98 fl. 21 cr. v. a., se asemnăză la cassă spre plătire. (Ex. Nr. 229 1893).

Nr. 87. Dlu vice-președinte *Dr. Il. Pușcariu* deschide între membrii comitetului o listă de contribuiri pentru fondulul „*George Barițiu*” și din parte-și subscie 50 fl. v. a.

— Se ia actul. Lista se va circula la toți membrii comitetului.

Nr. 88. Dlu *P. Cosma* comunică din însărcinarea domnului *George Popu de Băsesci*, mare proprietariu în *Băsesci*, că dnulul *G. Popu* subscie 200 de corone pentru fondulul „*George Barițiu*”.

— Se ia actul cu mulțemită.

Nr. 89. Direcțiunea școlii de fete a Asociațiunei înaintăză prin hărtia cu data 15 Maiu n. a. c. spre revisuire procesulul verbalul alu conferinței didactice dela 29 Aprilu n., din care se vede, că

a) la sərbătorile S. S. Pasci s'au datu feriile obicinuite;

b) starea morală, diligența și sporiulul în studiul alu eleveloră suntu îndestulitóre;

c) că s'au luatü dispoziții de a satisface cereriloră inspectoratului reg. de școlu și a magistratului pentru împărtășirea dateloră statistice asupra școlii;

d) s'au dispusu cele de lipsă, în urma avisului magistratului orașenescu pentru revaccinarea copileloră;

e) dlui *E. de Trauschenfels*, inspectorul reg. scolaru, a visitatü în 21 Aprilu a. c. institutulul, și asistându la prelegeri și-a esprimatü mulțumirea sa;

f) s'a decisu procurarea a 10 opuri pentru bibliotecă.

În legătură se presentă procesulul verbalul alu conferinței didactice dela 2 Maiu n., din care se vedu dispozițiunile luate din incidentulul repausărei fericitului președinte *G. Barițiu*.

— Se ia actul cu aprobare. (Ex, Nr. 183/1893 și 193/1893).

Nr. 90. Dlu *E. Câmpeanu*, preotul în *Varvizu*, comunică prin hărtia presentată cu data 17 Maiu, că în semnulul doliului

generalu pentru fericitul preşedinte, în 7 Maiu n. s'a ținut în biserica de acolo parastasă.

— Se ia actă. (Ex. Nr. 189/1893.)

Nr. 91. Vasiliu Bindea, învăţăcelu de pantofariu în Betleanu, cere prin petiţiunea pres. în 17 Maiu n. a. c., unu ajutoru în bani din fondulu Asociaţiunei.

— Cererea lui V. Bindea nu se pôte încuviinţa, şi elu se îndrumă la concursulu ce se va publica la timpul seă. (Ex. Nr. 191/1893.)

Nr. 92. Oficiulu de dare din Clujă provocă Asociaţiunea prin mandatulu cu data 22 Februaru 1893, să plătescă dreptu competenţă de 10% pentru legatul fericitulu Lazaru Baldi suma de 100 fl. v. a.

— Suma de 100 fl. v. a. se asemnă la cassă spre plătire oficiulu de dare din Clujă. (Ex. Nr. 192/1893..)

Nr. 93. Direcţiunea scôlei civile de fete cu internatū înainteză prin hârtia cu data 22 Maiu n. spre revisuire procesulu verbalu alu conferinţei didactice dela 3/15 Maiu a. c., din care se vede:

a) că s'au făcutu dispoziţiile necesare în conformitate cu cererea magistratulu orăşenescu referitoare la oprirea dela cercetarea scôlei a elevelor, despre cari s'aru presupune, că vinu în atingere cu bolnavi de scarlatină;

b) că esamenele publice dela finea anulu scolaru curentu se voru ținé în 26—29 Iuniu st. n. după următorulu programă:

În 26 Iuniu n.

la orele 10 a. m. esamenu privatu cu cursulu complementarū.

În 27 Iuniu n.

a) Înainte de améđi:

Dela 8—9 ore Religiunea cu tóte elevele.
 „ 9—10 „ Limba română cu clasa IV civilă.
 „ 10—11 „ Istoria universală cu clasa III.

După améđi:

Dela 3—4 ore Istoria naturală cu clasa II;
 „ 4—5 „ Limba francesă cu tóte despărţemintele.

În 28 Iuniu n.

a) Înainte de améđi:

Dela 8—9 ore Aritmetica cu clasa I;
 „ 9—10 „ Limba germană cu clasa II;
 „ 10—11 „ Limba maghiară cu clasa I şi II;

b) După amăzi:

Dela 3—4 ore *Chemia cu clasa III*;

" 4—5 " *Fisica cu clasa IV*;

4. *In 29 Iuniu n.*

a) Înainte de amăzi:

Dela 9—11 ore. *Musica instrumentală și vocală. Declamațiuni.*

La 11 ore încheierea solemnă a anului școlar;

b) că din gimnastică, fiindu instructora reconvalescentă, nu se pôte ține esamenū publicū.

În legătură secretarul atrage atențiunea comitetului asupra necesității de a întregi funcțiunea de delegatū, devenită vacantă în urma repausărei fericitului președinte G. Barițiū.

— Cuprinsulū schițatū alū procesului verbalū se apróbă. Delegatulū comitetului pre lângă scóla civilă de fete a Asociațiunei sē alege dlū vice-președinte Dr. Ilarionū Pușcariū, pre care la esamene în absența sa va avé a-lū suplini dlū secretarū I. Zacharia Boiu. (Ex. Nr. 194/1893.)

Nr. 94. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunii cere prin hârtia cu data 22 Maiū n. a. e., acoperirea supraerogatulū obvenitū în urma plăților făcute la mandatulū comitetului și neprovădute în bugetulū scólei și a internatului și în urma plusului de spese la încălđitū.

— Cererea se predă controlorului Asociațiunei dlui Nicanorū Frateșiū, pentru ca după esaminarea rațiociniilor și confrontare cu bugetulū sē înainteze comitetului o propunere motivată în caasă.

În legătură cassarulū primesce însărcinarea, sē procure tóte lemnele trebuincióse în calea ofertului publicū. (Ex. Nr. 135/1893.)

Nr. 95. Dlū B. P. de Harșianū, în calitatea sa de avocatū alū Asociațiunei în caasa lăsămētului după Avramū Iancu contra dlui avocatū Mateiū Nicola raportéză prin hârtia cu data 20 Maiū n. a. e., că a terminatū încă în 13 Octobre procedura scripturistică, și cu tótă repețiata sa intervențiune nu s'a adusū până acum sentință din partea tribunalului.

Se ia actū. (Ex. Nr. 169/1893.)

Nr. 96. Elisei Mezei, teologū în cursulū alū II-lea din seminarulū gr. or. din Sibiiū, cere prin hârtia pres. în 30 Maiū n., înapoiarea atestatului sēu din anulū scol. 1891/2.

— Cererea lui E. Mezei sē încuviințéză. (Ex. Nr. 200/1893.)

Nr. 97. Directorulū scólei civile de fete a Asociațiunei, dlū Dr. Ioanū Crișianū înaintează prin hârtia cu data 2 Iuniū n. spre

revisuire procesul verbal al conferenței didactice dela 2 Iunie n. 1893, și cere să i se încuviințeze concediul reclamat pentru restabilirea sănătății sale și a dispozițiilor luate pentru substituirea sa.

Din procesul verbal înaintat se vede :

a) că directorul în absența sa a însărcinat pe dl. învățător Dr. V. Bologa de a-l suplini în afacerile directorale, ear pre dl. învățător I. Popoviciu de a continua purtarea socotelor și a prezenta rațiociniul în numele său ;

b) că corpul didactic reclamă instituirea unei noue puteri didactice pre anul viitor școlar ;

c) că se cer cel puțin trei sale de învățământ pentru colecțiunile de istorie naturală, fizică și chemie și pentru pian.

— Pre lângă acordarea concediului cerut de dl. director al școlii civile de fete a Asociațiunii, Dr. I. Crișan, cuprinsul procesului verbal se aprobă.

Pentru instituirea unei noue puteri didactice se scrie, în conformitate cu deciziunea cuprinsă sub p. 111 al procesului verbal dela 15 Octombrie n. 1892, un nou concurs în condițiunile anterioare.

Pentru reconsiderarea necesității și modalităților înmulțirii saelor de învățământ, se numesc o comisiune în persoanele dlor Dr. H. Pușcariu și L. Simonescu. (Ex. Nr. 203/1893.)

Nr. 98. Societatea de lectură „I. M. Clain” a teologilor români din Blaj trimite prin asigurațiunea prezentată în 8 Iunie n. a. c. suma de 14 fl. v. a., colectată pentru fondul „G. Barițiu” în loc de cunună pre cosciugul fericitului președinte al Asociațiunii.

— Se ia act cu mulțemită, și primirea sumei de 14 fl. v. a., se adevăresce. (Ex. Nr. 207/1893.)

Nr. 99. Dl. I. Calinderu, membru al Academiei române din București și administrator al domeniilor Coronei, trimite prin hârtia cu data 6 Mai v. a. c. o parte din publicațiunile sale și câteva broșuri edate prin administrațiunea domeniilor Coronei, și anume următoarele :

1. Droit prètorien et réponses des prudents.
2. Consiliul împăraților la Roma și
3. Legea celor XII Tabule.
4. Vieta municipală la Pompeii.
5. Doi antagoniști români.
6. Moștenirea tronului României.

- 7 și 8. Dóue volume publicate în afacerea Otetelișanů.
9. Raportů asupra esposițiunei silvice și agricole din Viena.
10. Crescerea vermilorů de mătase.
11. Circulară în privința agriculturii.
12. Confecționarea pělăriilorů de paie.

— Se ia actů cu mulțemită. (Ex. Nr. 209/1893.)

Nr. 100. Antoniů Szilagy, vigili de pădure în Vidra de susů, cere sě i se dee în arěndă casele moștenite după fericitulů Avramů Iancu.

— Cererea lui A. Szilagy sě trimite la dlů avocatů Dr. B. Preda, spre a-și da părerea în privința închiriărei și a prețului. (Ex. Nr. 210/1893.)

Nr. 101. Presidiulů notifică, că dlů I. Bianů din Bucuresci, în calitatea sa de bibliotecarů alů Academiei române, i-a predatů 25 medaliilů cu bustulů fericitului președinte George Barițiu, bătute din partea Academiei din incidentulů iubileului de 50 de ani ținutů în 12/24 Maiů 1892, — spre a se distribui între membrii comitetului Asociațiunei.

— Medaliile commemorative se distribue la membrii comitetului, unů esemplarů se pestrěză în colecțiunea numismatică a Asociațiunei, ear restulů sě împărtesce la scóla civilă de fete a Asociațiunei și la gimnasiile române din Brașovů, Blaju, Năseudů, și Bradů. (Ex. Nr. 111/1893.)

Nr. 102. Cassarulů Asociațiunii, dlů L. Simonescu înaintěză prin raportulů pres. în 8 Iuniů n. a. c. contractulů de arěndă încheiatů cu Iosifů Iancu despre realitățile Asociațiunei din Vidra de susů pe timpulů dela 23 Aprile vechiu 1893 până la 23 Aprile vechiů 1894.

Contractulů încheiatů cu Iosifů Iancu se apróbă. (Ex. Nr. 212/1893.)

Nr. 103. Cassarulů Asociațiunei dlů L. Simonescu prin hărtia pres. în 8 Iuniů n. 1893 cere unů concediů de șase sěptămăni, și comunică, că purtarea afacerilorů a încredințat-o controlului, căruia i-a predatů sigilate cheile cassei.

Concediulů cerutů se acórdă, ear una din cheile cassei are sě fiă predate până la venirea cassarului dlui sețetarů II. Dr. A. Frăncu.

Nr. 104. Cassarulů Asociațiunei, dlů L. Simonescu împărțesce prin raportulů pres. în 8 Iuniů, că a închiriatů cuartirulů avutů de fericitulů președinte dlui I. Popoviciů cu suma anuală de 200 fl., cu începere dela 1 Iuliů a. c., și cere aprobarea comitetului.

— Contractul încheiat se ratifică, însă cu rezerva de a i se putea abdice chiriaşului cu 3 luni înainte ori-cândă în cursul anului. (Ex. Nr. 214/1893.)

Nr. 105. Direcţiunea institutului de credit şi economii „Albina“ notifică prin hârtia cu data 5 Iuniu n. a. c., că primesce asupra-şi păstrarea duplicatului cheilor dela cassa Asociaţiunei.

— Se ia actă cu mulţemită. (Ex. Nr. 216/1893.)

Nr. 106. Dlă P. Cosma împărtăşeşte prin hârtia cu data 6 Iuniu n., că din o colectă întreprinsă prin D. Sa a dispusă facerea unui trotoară înaintea casei şi în curtea edificiului Asociaţiunei şi repararea canalului şi a pardoselei din curte, cari lucrări au costat sumă de 433 fl. 41 cr.

Totdeodată cere, ca cuitanţa prezentată să se păstreze în arhivul Asociaţiunei.

— Se ia actă cu mulţemită. Cuitanţa se va păstra între documentele de acăsta natură. (Ex. Nr. 217/1893.)

Nr. 107. Escelenţia Sa. Domnul mareşal-locotenentă de Trapşa trimite prin asemnaţiunea cu data 26 Maiă n., pre lângă o comitivă căldurăsă sumă de 100 fl. v. a. pentru fondul „George Bariţiu“.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 100 fl. v. a., se adevăresce. (Ex. Nr. 218/1893.)

Nr. 108. Dómna Maria Cosma din Sibiiu transpune prin hârtia pres. în 8 Iuniu n. a. c. sumă de 15 fl. v. a. dela domnlă F. Hossu Longină, avocată în Deva şi soţia sa dna Elena Hossu n. Popă de Băsesci, ear 10 fl. dela „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei pentru „fondul George Bariţiu“.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 25 fl. v. a. se adevăresce. (Ex. Nr. 219/1893.)

Nr. 109. Reuniunea femeilor române din Sibiiu trimite prin hârtia cu data 5 Iuniu n. 1893. sumă de 24 fl. v. a. ca contribuire la fondul „George Bariţiu“ dela membrii comitetului acelei reuniuni.

— Se ia actă cu mulţemită, şi primirea sumei de 24 fl. v. a. se adevăresce.

Nr. 110. Dlă S. Oprişă, preotă gr. cat. în Armeni, cere prin hârtia pres. în 9 Iuniu n. a. c., ca ficele sale Leontina şi Silvia, eleve ale scólei de fete a Asociaţiunei, se fie scutite de didactru.

— Cererea se trimite la direcţiune, spre a-şi da părerea. (Ex. Nr. 221/1893.)

Nr. 111. Președintele notifică, că dl. avocat B. Bașota din Abrudă a solvită rata a două de 10 fl. v. a. pentru luna Iunie din contribuirea sa de 100 fl. v. a. oferită pentru fondul „George Barițiu“.

— Se ia act, și primirea sumei de 10 fl. v. a. se adevărește. (Ex. Nr. 223/1893.)

Sibii, d. u. s.

Dr. Ilarion Puscariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. Amos Frâncu m. p.,
secretar II.

Verificarea acestui proces se concrede d-lor: Ioan Hannia, Parteni Cosma și Dr. Corneliu Diaconovich.

S'a cetit și verificat. Sibii, în 19 Iunie 1893.

I. Hannia m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

P. Cosma m. p.

Nr. 50/1893.

CONCURS LITERARŪ.

Basat pe decisul de sub Nr. XXI punctul 4 din protocolul adunării generale, comitetul central al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul consistorial aradan, protopopiatele din dreapta Murășului, escrie premii de 50 fl. v. a., pentru cea mai bună „gramatică română în șola poporală“ cu termin de concurs până la 1 Ianuarie n. 1894, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Cartea se cuprindă întreg materialul de învățământ al școlilor populare și se desvolte și partea stilistică cât mai completă.

2. Cuprinsul se nu fie vast, dar se fia împărțit în grade concentrice și espus în stil clar și concis, scris cu ortografia academiilor.

3. Manuscriptul se fia scris în trei esemplare anonime. Lângă ele se se accludă o cuvertă sigilată și provădută cu un motto, carea se cuprindă în lăuntru numele autorului.

4. Referitor la dreptul de proprietate, se va face acord separat între reuniune și autor.

5. Manuscriptele se se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad.

Din ședința ordinară a comitetului central ținută în 25 Mai n. 1893.

Teodor Ceantea m. p.,
președ.

Nicolae Ștefu m. p.,
secretariu.